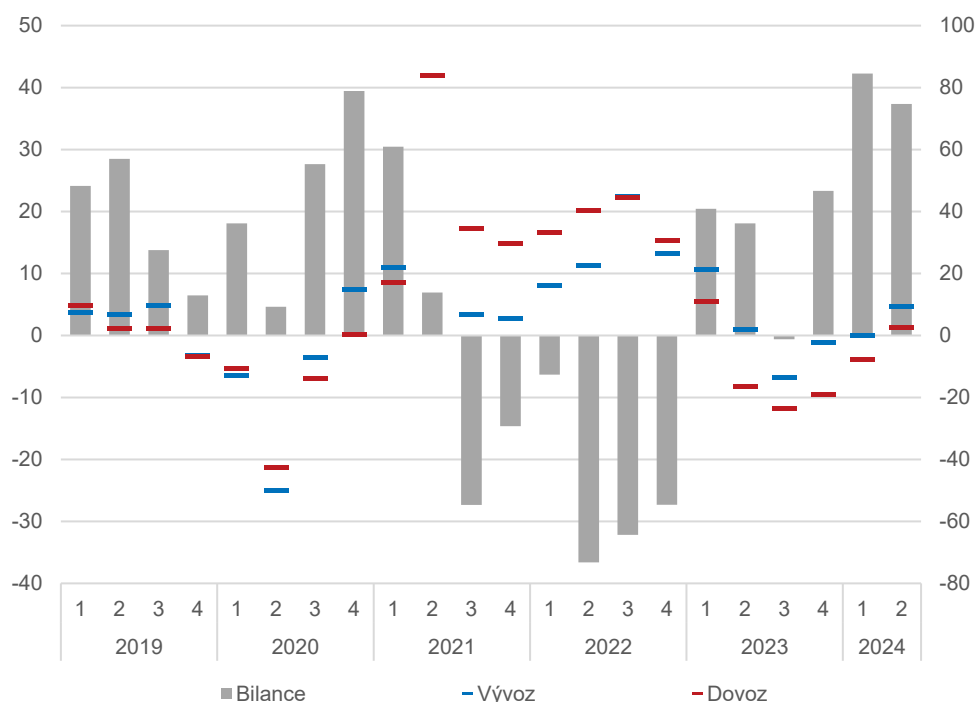

4. Vnější vztahy

Ve 2. čtvrtletí posílil meziroční růst vývozu.

V 1. pololetí 2024 se hodnota vývozu zboží¹ celkově meziročně zvýšila o 52,2 mld. korun (2,3 %) na 2 341,8 mld. Za celkovým pololetním přírůstkem stojí výhradně vývoj ve 2. čtvrtletí, kdy se vývoz meziročně zvýšil o 52,3 mld. korun (4,6 %) na 1 185,5 mld. Částečně se projevilo posílení růstu cen vývozu². Podle sezónně očištěných dat hodnota exportu ve 2. čtvrtletí 2024 mezičtvrtletně vzrostla o 0,5 % a tempo růstu tak ve srovnání s předchozími dvěma kvartály zpomalilo.

Graf č. 9 Vývoz a dovoz zboží (meziročně v %) a bilance zahraničního obchodu se zbožím (v mld. korun, pravá osa)

Zdroj: ČSÚ

Rostl zejména export mimo EU.

V 1. pololetí meziročně klesla hodnota vývozu do zemí EU (-5,4 mld. korun, -0,3 %), na čemž se výrazně podílel vývoj exportu do Německa (-6,7 mld. korun, -0,9 %), Rakouska (-6,7 mld., -6,9 %) a Nizozemska (-6,3 mld., -7,9 %). Vývoz do zemí mimo EU naopak v 1. pololetí meziročně vzrostl o 57,4 mld. korun (13,2 %). Velkou roli v tom hrálo posílení vývozu do Velké Británie (+19,7 mld. korun, 22,0 %). V samotném 2. čtvrtletí vývoz do EU mírně rostl (+15,3 mld. korun, 1,7 %), k celkovému meziročnímu růstu exportu ale přispěl zejména export mimo Unii (+37,0 mld., 16,9 %). Nejvíce meziročně rostl export do Velké Británie³ (viz Tabulka č. 2). S odstupem se umístil přírůstek u Německa a Spojených států amerických. K růstu vývozu významně přispěl také export do Číny, na Slovensko, do Turecka, na Ukrajinu, do Španělska, Singapuru nebo Rumunska. Byla výrazná menšina zemí, kam ve 2. čtvrtletí klesl meziročně export. Nejvíce se snížil vývoz do Belgie, Itálie a Rakouska.

Motorová vozidla byla nadále v popředí růstu vývozu.

V 1. pololetí se nejvýrazněji zvýšil vývoz motorových vozidel (+43,2 mld. korun, 6,8 %) a počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (+16,0 mld., 8,8 %). Propadl se

¹ Údaje za zahraniční obchod se zbožím jsou od roku 2020 přepočítávány aktualizovanou metodou založenou na vyšší míře detailu, viz <https://www.czso.cz/csu/aktualizace-metody-propoctu-zahranicni-obchod-se-zbozim>. Není-li uvedeno jinak, jsou všechny údaje sezónně neočištěné a v běžných cenách.

² Ceny vývozu zboží ve 2. čtvrtletí byly meziročně vyšší o 3,7 %. Mezičtvrtletně vzrostly o 0,6 %.

Ceny ostatních surovin se loni propadly o 18,6 % a minerálních paliv o 0,9 %. Ve 4. čtvrtletí ale ceny minerálních paliv meziročně klesly o 13,7 %.

³ Prudce se zvýšil zejména export motorových vozidel.

naopak export strojů a zařízení (–12,8 mld. korun, –4,7 %), elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (–10,6 mld., –37,4 %) a základních kovů (–10,6 mld., –11,9 %). V samotném 2. čtvrtletí export u řady druhů zboží začal meziročně růst a u dalších přírůstků posílil ve srovnání s předchozím kvartálem. Nejvíce se zvýšil vývoz motorových vozidel (viz Tabulka č. 1) a počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení. Významně rostl rovněž vývoz pryžových a plastových výrobků, potravinářských výrobků a chemických látek a přípravků. Pokles hodnoty vývozu byl zaznamenán u menšího druhů výrobků, nejvíce u strojů a zařízení, u základních kovů a koksů a rafinovaných ropných produktů.

Tabulka č. 1 Oddíly klasifikace CPA s největším vlivem na vývoj vývozu zboží ve 2. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč	%
Motorová vozidla (kromě motocyklů) a díly	+20,7	+6,4
Počítače, elektron. a opt. přístroje a zařízení	+11,6	+13,2
Pryžové a plastové výrobky	+5,7	+10,3
Potravinářské výrobky	+5,7	+14,0
Chemické látky a chemické přípravky	+4,9	+9,5
Sběr, příprava, likvidace a zpracování odpadu	+2,6	+24,9
Elektrická zařízení	+2,6	+2,3
Papír a výrobky z papíru	+2,5	+13,0
Ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	+1,8	+6,9
Základní farmaceutické výrobky a přípravky	+1,7	+9,8
Oděvy	+1,5	+29,6
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	–1,7	–17,2
Koks a rafinované ropné produkty	–3,0	–23,4
Základní kovy	–3,8	–8,9
Stroje a zařízení j. n.	–4,2	–3,1

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 2 Země s největším vlivem na vývoj vývozu zboží ve 2. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč	%
Velká Británie	+12,8	+28,8
Německo	+12,5	+3,6
Spojené státy americké	+5,3	+18,6
Polsko	+4,5	+5,7
Čína	+3,6	+32,1
Slovensko	+3,3	+3,2
Turecko	+2,9	+17,3
Ukrajina	+2,0	+25,7
Španělsko	+1,8	+5,5
Singapur	+1,7	+76,4
Rumunsko	+1,5	+8,3
Švédsko	–1,4	–7,3
Rakousko	–2,1	–4,6
Itálie	–2,5	–5,0
Belgie	–3,5	–12,8

Zdroj: ČSÚ

Dovoz ve 2. čtvrtletí silně meziročně rostl.

Hodnota dovozu zboží v 1. pololetí 2024 celkově dosáhla 2 182,6 mld. korun a meziročně byla nižší o 30,0 mld. (1,4 %). Na poklesu se podílel zejména silný propad, ke kterému došlo v 1. kvartálu. Ve 2. čtvrtletí 2024 už hodnota dovozu meziročně vzrostla o 13,8 mld. korun (1,3 %) a dosáhla tak 1 110,8 mld. Růst cen dovozu byl ale vyšší než uvedený nominální nárůst jeho hodnoty⁴. Podle sezónně očištěných údajů hodnota vývozu mezičtvrtletně klesla o 0,4 %. V 1. pololetí byl meziročně nižší dovoz z EU (–13,5 mld. korun, –1,0 %) i ze zemí mimo ni (–17,4 mld., –2,2 %). Výrazně klesl dovoz z Číny (–23,6 mld., –8,7 %) a Norska (–20,8 mld., –41,3 %), naopak silný přírůstek měl import z Tchaj-wanu (+11,3 mld., 76,3 %). Ve 2. čtvrtletí už dovoz z EU mírně rostl (+2,6 mld. korun, 0,4 %), stejně jako dovoz ze zemí mimo EU (+12,6 mld., 3,2 %). Tchaj-wan nejvíce přispíval k nárůstu dovozu také ve 2. čtvrtletí (viz Tabulka č. 4) a pokračovalo tak prudké vzednutí dynamiky patrné i v předchozím kvartálu⁵. K růstu dovozu významně přispíval také obchod s Ázerbájdžánem, Německem nebo Polskem. Naopak výrazně klesal dovoz z Norska, Maďarska nebo Slovenska.

Klesal dovoz elektrických zařízení.

V kumulaci za celé 1. pololetí byl největší nárůst dovozu zaznamenán u počítačů, elektronických a optických přístrojů (+25,1 mld. korun, 11,2 %), potravinářských výrobků (+11,1 mld., 10,4 %) a koksů a rafinovaných ropných produktů (+10,8 mld., 25,8 %). Naopak se výrazně propadla hodnota dovozu elektrických zařízení⁶ (–36,3 mld. korun, –15,0 %), strojů a zařízení (–17,4 mld., –8,3 %) a ropy a zemního plynu (–11,3 mld., –12,8 %). V samotném 2. čtvrtletí nejvíce rostl dovoz počítačů, elektronických a optických zařízení (viz Tabulka č. 3) a dále se významně navyšovala hodnota importu koksů a rafinovaných

⁴ Ceny dovozu zboží byly ve 2. čtvrtletí meziročně vyšší o 3,0 % a mezičtvrtletně vzrostly o 0,1 %.

⁵ Nárůst u Tchaj-wanu souvisel s nárůstem dovozu počítačů a elektronických a optických přístrojů.

⁶ Letošní pokles souvisí s loňskou vysokou srovnávací základnou u výrobků potřebných k instalaci fotovoltaických elektráren (zejména baterie). Dovoz vrcholil v první polovině roku 2023 a následně začal klesat.

ropných produktů, potravinářských výrobků a chemických látek a přípravků. Naopak výrazné poklesy byly zaznamenány u dovozu elektrických zařízení, ropy a zemního plynu a rovněž u strojů a zařízení.

Tabulka č. 3 Oddíly klasifikace CPA s největším vlivem na vývoj dovozu zboží ve 2. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč	%
Počítače, elektron. a opt. přístroje a zařízení	+20,1	+18,6
Koks a rafinované ropné produkty	+8,5	+42,7
Potravinářské výrobky	+7,0	+13,1
Chemické látky a chemické přípravky	+4,4	+5,0
Pryžové a plastové výrobky	+1,9	+3,7
Základní farmaceutické výrobky a přípravky	+1,7	+5,2
Papír a výrobky z papíru	+1,4	+9,3
Nábytek	+1,2	+17,7
Ostatní dopravní prostředky a zařízení	-1,6	-9,3
Kovodělné výrobky kromě strojů a zařízení	-1,7	-3,4
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	-2,3	-40,9
Černé a hnědé uhlí a lignit	-2,7	-43,8
Stroje a zařízení j. n.	-6,3	-6,0
Ropa a zemní plyn	-10,6	-23,4
Elektrická zařízení	-13,0	-10,8

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 4 Země s největším vlivem na vývoj dovozu zboží ve 2. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč	%
Tchaj-wan	+7,1	+96,0
Ázerbájdžán	+4,6	+77,3
Německo	+3,6	+1,4
Polsko	+3,4	+3,4
Spojené státy americké	+2,6	+8,1
Bulharsko	+1,7	+35,0
Španělsko	+1,4	+6,0
Indie	+1,3	+15,3
Kazachstán	+1,3	+61,1
Francie	-1,5	-4,3
Velká Británie	-1,7	-8,9
Rusko	-2,1	-13,7
Slovensko	-3,1	-5,0
Maďarsko	-4,4	-15,2
Norsko	-10,8	-39,8

Zdroj: ČSÚ

Přebytek bilance zahraničního obchodu se zbožím se v 1. pololetí zvýšil na historické maximum.

Za celé 1. pololetí 2024 bilance zahraničního obchodu se zbožím dosáhla přebytku 159,2 mld. korun, což je podle dostupných dat nejvyšší zaznamenaná hodnota v daném období roku. Kladné saldo se meziročně výrazně zlepšovalo v obou čtvrtletích roku. Ve 2. kvartálu přebytek bilance zahraničního obchodu dosáhl 74,7 mld. korun a meziročně byl vyšší o 38,5 mld. Přebytek sezónně očištěné bilance se zlepšil i mezičtvrtletně.

Tabulka č. 5 Oddíly klasifikace CPA s největším vlivem na vývoj bilance zahraničního obchodu se zbožím ve 2. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč
Motorová vozidla (kromě motocyklů) a díly	+20,4
Elektrická zařízení	+15,6
Ropa a zemní plyn	+10,7
Pryžové a plastové výrobky	+3,8
Černé a hnědé uhlí a lignit	+3,0
Ostatní dopravní prostředky a zařízení	+2,7
Kovodělné výrobky kromě strojů a zařízení	+2,5
Sběr, příprava, likvidace a zpracování odpadu	+2,1
Stroje a zařízení j. n.	+2,1
Papír a výrobky z papíru	+1,1
Potravinářské výrobky	-1,3
Nábytek	-1,6
Základní kovy	-4,7
Počítače, elektron. a opt. přístroje a zařízení	-8,5
Koks a rafinované ropné produkty	-11,5

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 6 Země s největším vlivem na vývoj bilance zahraničního obchodu se zbožím ve 2. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč
Velká Británie	+14,5
Norsko	+11,9
Německo	+8,9
Slovensko	+6,4
Maďarsko	+4,9
Turecko	+3,4
Čína	+3,3
Spojené státy americké	+2,7
Rusko	+2,5
Francie	+2,5
Bulharsko	-2,4
Itálie	-3,3
Belgie	-3,5
Ázerbájdžán	-4,5
Tchaj-wan	-7,3

Zdroj: ČSÚ

Zlepšovala se zejména bilance obchodu se zeměmi mimo EU.

Meziroční zlepšení bilance v 1. pololetí šlo zcela za obchodem se státy mimo EU, kde se tradiční deficit zmínil o 74,8 mld. korun. Přebytek obchodu se zeměmi EU se meziročně zlepšil jen o 8,1 mld. Meziročně se v 1. pololetí nejvíce zlepšila bilance zahraničního obchodu se zbožím s Čínou (+29,2 mld. korun), Velkou Británií (+24,6 mld.) a Norskem

(+22,9 mld.). Naopak k výraznému propadu přebytku došlo u obchodu s Tchaj-wanem (-10,5 mld. korun), Nizozemskem (-5,7 mld.), Ázerbájdžánem (-5,7 mld.) a Německem (-5,2 mld.). V samotném 2. čtvrtletí se meziročně zlepšila bilance obchodu se zeměmi EU o 12,7 mld. korun a se státy mimo EU o 24,4 mld. K meziročnímu zlepšení bilance přispěl nejvýrazněji obchod s Velkou Británií (viz Tabulka č. 6) a Norskem a zlepšila se také bilance obchodu s Německem, Slovenskem, Maďarskem, Tureckem nebo Čínou. Ve směru meziročního zhoršení bilance působil nejvíce obchod s Tchaj-wanem, Ázerbájdžánem, Belgií a Itálií.

Ke zlepšení bilance nejvíce přispíval obchod s motorovými vozidly.

Ve směru meziročního zlepšení bilance zahraničního obchodu se zbožím v 1. pololetí nejvíce působil obchod s motorovými vozidly (+37,3 mld. korun), s elektrickými zařízeními (+32,0 mld.) a ropou a zemním plynem (+11,7 mld.). K nejvýraznějšímu zhoršení bilance v 1. pololetí došlo u koksu a rafinovaných ropných výrobků (-14,4 mld. korun). V samotném 2. čtvrtletí se s výrazným odstupem nejvíce meziročně zlepšila bilance obchodu s motorovými vozidly (viz Tabulka č. 5), elektrickými zařízeními a ropou a zemním plynem. Významné zlepšení se odehrálo rovněž u obchodu s pryžovými a plastovými výrobky, s černým a hnědým uhlím a lignitem, s ostatními dopravními prostředky a zařízeními a u kovodělných výrobků. Nejvíce se ve 2. čtvrtletí meziročně zhoršila bilance obchodu s koksem a rafinovanými ropnými produkty, s počítači, elektronickými a optickými přístroji a se zařízeními a základními kovy.